

Истраживачко друштво „Бабин нос“, Темска, Пирот
Институт за шумарство, Београд
Штампарија СБЕН, Ниш

ЕТНОБОТАНИКА ETHNOBOTANY

Треће саветовање о лековитом и самониклом јестивом биљу
Third conference about medicinal and wild-growing edible plants

Зборник резимеа
Book of abstracts

Пирот, Србија, 26 - 28. јун 2025.
Pirot, Serbia, June 26 - 28. 2025

Истраживачко друштво „Бабин нос“, Темска, Пирот

Институт за шумарство, Београд

Штампарија „Свен“, Ниш

ETHNOBOTANY

ЕТНОБОТАНИКА

Third conference about medicinal and wild-growing
edible plants

Треће саветовање о лековитом и самониклом
јестивом биљу

Book of abstracts

Зборник резимеа

Pirot, Serbia, June 26 - 28. 2025.

Пирот, Србија, 26 - 28. јун 2025.

ETHNOBOTANY – ЕТНОБОТАНИКА

Book of abstracts – Зборник резимеа

Third conference about medicinal and wild-growing edible plants

Треће саветовање о лековитом и самониклом јестивом биљу

Pirot, Serbia, June, 26 - 28. 2025.

Пирот, Србија, 26 - 28. јун 2025.

Editors:

Marija Marković, Ph.D, Institute of Forestry, Belgrade

Goran Nikolić, Research Association "Babin nos", Temska, Pirot

Vesna Stankov Jovanović, Ph.D, Faculty of Sciences and Mathematics, University of Niš

Уредници:

др Марија Марковић, Институт за шумарство, Београд

Горан Николић, Истраживачко друштво „Бабин нос“, Темска, Пирот

проф. др Весна Станков Јовановић, Природно-математички факултет, Универзитет у Нишу

Published by:

Research Association "Babin nos", Temska, Pirot, Serbia

Institute of Forestry, Belgrade, Serbia

Printing company "Sven", Niš, Serbia

Подаци о издавачима:

Истраживачко друштво „Бабин нос“, Темска, Пирот, Србија

Институт за шумарство, Београд, Србија

Штампарија „Свен“, Ниш, Србија

Pirot, 2025.

Пирот, 2025.

Publishers:

Research Association "Babin nos", Temska, Pirot, Serbia
Institute of Forestry, Belgrade
Printing Company "Sven", Niš

For Publishers:

Marija S. Marković, Ph.D
Ljubinko B. Rakonjac, Ph.D
Vladan Stojković

Computer processing and design:

Research Association "Babin nos", Temska, Pirot, Serbia
Institute of Forestry, Belgrade

Technical Editor:

Biljana M. Nikolić, Ph.D

Preparation for printing:

Nenad Bogdanović

Proofreading and correction::

Goran Nikolić

Cover Page::

"Biljarica" - a doll made of corn husks: Olivera Papović, Ph.D

The publication was financed from the budget of the City of Pirot.

Printing house: Sven d.o.o.

Print run: 100

ISBN-978-86-903786-2-3

<https://doi.org/10.46793/ETHNOBOTANY25proc>

Публиковање Зборника резимеа је са отвореним приступом под лиценцом CC BY (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Издавачи:

Истраживачко друштво „Бабин нос“, Темска, Пирот
Институт за шумарство, Београд
Штампарија „Свен“, Ниш

За издаваче:

др Марија Марковић
др Љубинко Ракоњац
Владан Стојковић

Обрада рачунаром и дизајн:

Истраживачко друштво „Бабин нос“, Темска, Пирот
Институт за шумарство, Београд

Технички уредник:

др Биљана М. Николић

Припрема за штампу:

Ненад Богдановић

Лектура и коректура:

Горан Николић

Насловна страна:

Биљарица - лутка од кукурузне љуспе: др Оливера Паповић

Објављивање је финансирано из буџета Града Пирота.

Штампарија: Свен д.о.о.

Тираж: 100

ISBN-978-86-903786-2-3

<https://doi.org/10.46793/ETHNOBOTANY25proc>

This is an open access Book of abstracts under the CC BY license
(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

582.099(497.11)(048)
582-152.665(497.11)(048)

**САВЕТОВАЊЕ о лековитом и самониклом јестивом биљу (3 ; 2025 ;
Пирот)**

Етноботаника : зборник резимеа / Треће саветовање о лековитом и самониклом јестивом биљу, Пирот, Србија, 26 - 28. јун 2025. ; [уредници Марија Марковић, Горан Николић, Весна Станков Јовановић] = Ethnobotany : book of abstracts / Third conference about medicinal and wild-growing edible plants, Pirot, Serbia, June 26 - 28. 2025. ; [editors Marija Marković, Goran Nikolić, Vesna Stankov Jovanović] ; [организатори Истраживачко друштво "Бабин нос", Темска, Пирот [и] Институт за шумарство, Београд]. - Пирот : Истраживачко друштво "Бабин нос", Темска = Pirot : Research association "Babin nos", Temska ; Београд : Институт за шумарство = Belgrade : Institute of Forestry ; Ниш : Свен = Niš : Sven, 2023 (Ниш : Свен = Niš : Sven). - 133 стр. ; 24 cm

Апстракти на више језика. - Тираж 100.

ISBN 978-86-903786-2-3 (ИДБНТ)

а) Лековите биљке -- Србија -- Апстракти б) Самоникле биљке -- Србија -- Апстракти

COBISS.SR-ID 170362377

Abstract

Forest fruit trees in the Pirot surroundings (Serbia), ecological importance and economic potential

Ljubinko B. Rakonjac¹, Biljana M. Nikolić¹, Marija S. Marković^{1*}, Sabahudin H. Hadrović¹, Natalija R. Momirović¹, Jelena D. Urošević², Saša M. Eremija¹

The region of Pirot, located in southeastern Serbia, is known for its rich biodiversity and traditional agroforestry practices. Forest fruit trees have a significant role in both the ecological balance and economic sustainability of the area. The aim of this research was to investigate the distribution of forest fruit trees in Pirot surroundings, and promote their conservation and sustainable use in this area.

Field research was carried out in the following municipalities: Babušnica, Dimitrovgrad, and Pirot.

During the research 31 localities for 11 forest fruit trees were identified: *Castanea sativa* Mill., *Cornus mas* L., *Corylus avellana* L., *Corylus colurna* L., *Juglans regia* L., *Malus silvestris* Mill., *Pyrus pyraster* L., *Prunus avium* L., *Prunus cerasifera* Ehrh., *Sorbus aria* L. and *Taxus baccata* L., of which *Cornus mas* and *Corylus colurna* are on the list of protected species in Serbia. For registered forest fruit trees, spatial ecological characteristics were determined, which relate to: dimensions of trees or groups of trees (tree height and diameter), habitat data (coordinates, altitude, exposure and slope), geological background, soil type and forest communities.

Ecological importance of forest fruit trees in the Pirot surroundings is reflected primarily through the preservation of biodiversity, ensuring a stable ecosystem (food and habitat for birds, insects and mammals), protecting soil from

¹ Ljubinko B. Rakonjac (<https://orcid.org/0000-0002-8736-6771>), Biljana M. Nikolić (<https://orcid.org/0000-0002-2436-8294>), Marija S. Marković (<https://orcid.org/0000-0002-6070-6844>), Sabahudin H. Hadrović (<https://orcid.org/0000-0002-4820-7938>), Natalija R. Momirović (<https://orcid.org/0000-0003-3366-5490>), Saša M. Eremija (<https://orcid.org/0000-0002-7365-721X>), Institute of Forestry, Kneza Višeslava 3, 11030 Belgrade, Republic of Serbia

² Jelena D. Urošević, Electric Power of Serbia, Balkanska 13, 11000 Belgrade, Republic of Serbia

*Corresponding author. E-mail: markovicsmarija9@gmail.com

the occurrence and development of erosion processes, etc.. The forests around Pirot, particularly in Stara Planina, are habitats to studied fruit-bearing trees and shrubs, mentioned in this study, except the species *Castanea sativa*, which is not indigenous in the study area. In the middle of the last century, forest fruit trees were used in biological erosion control works on Stara Planina. Contour ditches, ditches and terraces were constructed on steep slopes, which were also afforested with forest fruit trees: *Castanea sativa*, *Cornus mas*, *Corylus avellana*, and *Juglans regia*.

The economic value is reflected in the quality of their trees for use in the wood industry, and economic potential in sustainable harvesting of fruits and preparation of homemade products, such as for making juices, jams, rakija, and syrups. Fruits have also medicinal properties, and their extracts are increasingly used in pharmaceutical and cosmetic industries.

Data on spatial features, spatial-ecological characteristics, and economic value of recorded forest fruit trees advance knowledge about sustainable management of these natural resources, biodiversity conservation, rural development and local entrepreneurship, ensuring long-term benefits for both nature and the local community.

Keywords: Pirot surroundings, forest fruit species, biodiversity, ecological importance, economic potential

Acknowledgements: This research was supported by the Ministry of Science, Technological Development and Innovation of the Republic of Serbia (Contract No. 451-03-136/2025-03/200027).

Сажетак

Шумске воћкарице у околини Пирота (Србија), еколошки значај и економски потенцијал

Љубинко Б. Ракоњац¹, Биљана М. Николић¹, Марија С. Марковић^{1*},
Сабахудин Х. Хадровић¹, Наталија Р. Момировић¹, Јелена Д. Урошевић²,
Саша М. Еремија¹

Пиротско подручје, које се налази у југоисточној Србији, познато је по богатом биодиверзитету и традиционалној агрошумарској пракси. Шумске воћкарице имају значајну улогу како у еколошкој равнотежи, тако и у економској одрживости подручја. Циљ овог истраживања био је да се испита распрострањеност шумских воћкарица у околини Пирота и унапреди њихово очување и одрживо коришћење на овом подручју.

Теренска истраживања су обављена у општинама Бабушница, Димитровград и Пирот.

Забележен је 31 локалитет за 11 врста шумских воћкарица (*Castanea sativa* Mill., *Cornus mas* L., *Corylus avellana* L., *Corylus colurna* L., *Juglans regia* L., *Malus silvestris* Mill., *Pyrus pyraster* L., *Prunus avium* L., *Prunus cerasifera* Ehrh., *Sorbus aria* L. и *Taxus baccata* L.), од којих су *Cornus mas* и *Corylus colurna* на листи заштићених врста у Србији. За евидентиране шумске воћкарице одређене су просторно–еколошке карактеристике које се односе на димензије стабала или групе стабала (висина и пречник стабла), податке о станишту (координате, надморска висина, експозиција и нагиб), геолошкој подлози, типу земљишта и шумским заједницама.

Еколошки значај шумских воћкарица у околини Пирота огледа се пре свега кроз очување биодиверзитета, обезбеђење стабилног екосистема (храна и станиште за птице, инсекте и сисаре), заштиту земљишта од појаве и развоја ерозионих процеса, итд. Шуме у околини Пирота, посебно на Старој планини, станиште су истраживаних аутохтоних дрвенастих и жбунастих воћкарица, осим врсте *Castanea sativa*, која није аутохтона на истраживаном подручју. Средином прошлог века шумске воћкарице су коришћене при извођењу биолошких противерозионих радова на Старој планини. На стрмим падинама изведени су контурни ровови, градони и терасе, који су пошумљавани и шумским воћкарицама: *Castanea sativa*, *Cornus mas*, *Corylus avellana* и *Juglans regia*.

Економска вредност огледа се у квалитету стабала за употребу у дрвној индустрији, а економски потенцијал у одрживом прикупљању плодова за припрему домаћих производа, као што су сокови, џемови, ракија и сирупи. Плодови имају и лековита својства, а њихови екстракти се све више користе у фармацеутској и козметичкој индустрији.

Подаци о просторно–еколошким карактеристикама и економској вредности евидентираних шумских воћкарица унапређују сазнања о одрживом управљању овим природним ресурсима, очувању биодиверзитета, руралном развоју и локалном предузетништву, обезбеђујући дугорочне користи, како за природу, тако и за локалну заједницу.

Кључне речи: околина Пирота, шумске воћкарице, биодиверзитет, еколошки значај, економски потенцијал

Захвалница: Ово истраживање је подржано од стране Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (Уговор бр. 451-03-136/2025-03/200027).